

Lokaal Bronckhorst

VERKIEZINGSPROGRAMMA **2026-2030**

Horen, zien & Actie

Voorwoord

Beste inwoners van Bronckhorst,

Met trots presenteren wij u het eerste verkiezingsprogramma van **Lokaal Bronckhorst**. Wij zijn opgericht omdat wij geloven dat politiek er niet is om aan de zijlijn te roepen wat er allemaal niet deugt, maar om samen met inwoners oplossingen te vinden en kansen te grijpen. We zijn een partij die gelooft in aanpakken, in kansen zien en in samenwerken.

Wij zijn een partij **vóór onze inwoners**. Dat betekent dat we niet blijven hangen in tegenstand of wantrouwen, maar laten zien waar we voor staan. We zijn een partij die het belang van onze kernen vooropstelt en waarin **politieke kleur ondergeschikt** is. Met diepe wortels in onze samenleving willen wij bouwen aan een gemeente die leefbaar, warm en toekomstbestendig is. Een gemeente waar jongeren een huis kunnen vinden, waar ouderen zich gezien voelen, waar het buitengebied trots en sterk blijft, en waar de overheid dichtbij en betrouwbaar is.

De positieve politiek van Lokaal Bronckhorst

U kunt van ons verwachten dat we ons altijd met een positieve en constructieve houding opstellen om samenwerking te bevorderen. Niet blijven hangen in wat er niet kan, maar steeds weer kijken naar wat er wél kan. Wij beloven geen sprookjes, maar maken **eerlijke en haalbare keuzes**. Altijd met het **belang van de inwoners voorop**. Dat betekent soms dat we lastige beslissingen moeten nemen, maar altijd met een open vizier en duidelijkheid. Want inwoners verdienen een overheid die betrouwbaar is, die luistert en die faciliteert.

Onze kernboodschap

Samen maken we Bronckhorst. Samen met onze inwoners, verenigingen, ondernemers en dorpsraden. Want de kracht van Bronckhorst zit in de mensen die hier wonen en samen het verschil maken. Overheid en inwoners moeten niet tegenover elkaar staan, maar moeten elkaar versterken. Wij luisteren naar inwoners, zien wat nodig is en zullen in actie komen voor de belangen van onze inwoners.

‘Horen, zien & Actie!’

Wij nodigen u uit om met ons mee te denken, mee te doen en samen te bouwen aan een sterke, levendige en toekomstgerichte gemeente.

Met warme groet,

Lokaal Bronckhorst

Inhoud

Hoofdstuk 1: De kracht van onze kernen.....	3
Hoofdstuk 2: Wonen in Bronckhorst.....	5
Hoofdstuk 3: Jongeren, de toekomst van Bronckhorst.....	8
Hoofdstuk 4: Samenleving en overheid.....	10
Hoofdstuk 5: Zorg en welzijn	12
Hoofdstuk 6: Buitengebied en economie	14
Hoofdstuk 7: Migratie en integratie	16
Hoofdstuk 8: Duurzaamheid en energie	18
De essentie van ons verhaal	20

Hoofdstuk 1

De kracht van onze kernen

Bronckhorst bestaat uit maar liefst 44 kernen. Van kleine buurtschappen tot levendige dorpen: elke kern heeft een eigen karakter, eigen tradities en eigen cultuur. Die diversiteit maakt onze gemeente sterk en die moeten we koesteren.

Gebiedsgerichte aanpak via gebiedsregisseur

We kijken naar Bronckhorst vanuit de gemeenschap zelf: vanuit de ervaringen, zorgen, ideeën en energie die in onze dorpen leeft. We kiezen voor een **gebiedsgerichte aanpak**, waarin we per gebied bepalen wat daar nodig is om leefbaarheid te behouden en te versterken. Hierin is elke kern uniek. We stellen een **gebiedsregisseur** aan die signalen uit de samenleving kan ophalen om zo het beleid te kunnen formuleren. Deze gebiedsregisseur, die een ambtenaar of wethouder kan zijn, zoekt actief de samenwerking met dorpsbelangenorganisaties en inwoners. Lokaal Bronckhorst staat voor het behoud van de eigen identiteit van iedere kern. We hechten veel waarde aan het eigen karakter van elke kern en koesteren de lokale tradities.

Een bruisend Bronckhorster verenigingsleven

Bronckhorst kent een **bruisend verenigingsleven**. Van sportclubs, culturele verenigingen tot muziekgezelschappen, samen vormen ze het kloppende hart van onze samenleving. Het zijn de plekken waar mensen elkaar ontmoeten, waar vriendschappen ontstaan en waar iedereen de kans krijgt om mee te doen. Verenigingen zijn een belangrijke schakel in onze gemeenschap. Zij zorgen voor verbinding, ontspanning en kansen om talenten te ontwikkelen. Als gemeente moeten we deze verenigingen ondersteunen. De **vrijwilligers** zijn de motor achter het sociale leven van Bronckhorst. Zonder hun inzet zouden veel verenigingen niet kunnen bestaan. Daarom willen wij onze vrijwilligers waarderen en ondersteunen waar mogelijk. Dat willen we onder andere doen door **één aanspreekpunt** aan te stellen voor verenigingen en vrijwilligers.

Investeren in leefbaarheid

Leefbaarheid in de kernen begint in onze ogen niet bij gebouwen of regels, maar bij de mensen. Bij de ontmoeting op het schoolplein, bij een gesprek in de kantine, bij het dorpsfeest dat iedereen samenbrengt. Die energie willen we beschermen en versterken. Een kern waar de jongeren vertrekken omdat er geen woningen zijn, of waar de verenigingen moeite hebben hun hoofd boven water te houden, verliest langzaam zijn hartslag. Daarom blijven wij investeren in wat onze dorpen levendig maakt. Daarnaast staan wij voor **veilige dorpen**, waar wegen, trottoirs en verlichting goed worden onderhouden. Met name de routes naar scholen en verenigingen moeten veilig zijn, zodat onze kinderen veilig van A naar B kunnen. Zo zorgen we voor een leefomgeving waarin iedereen zich prettig voelt.

Formuleren van participatiebeleid

Bronckhorst is een betrokken samenleving. De kracht ligt bij onze inwoners, daarom formuleren we een duidelijk **participatiebeleid**. Het participatiebeleid kan belangrijk zijn voor alle domeinen binnen de gemeente. Of het nu gaat om ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw en energieprojecten, of om het sociaal domein met zorg en welzijn: inwoners moeten de kans krijgen om mee te denken bij het beleid dat hun leven raakt. Door hiervoor beleid te maken is duidelijk wat overheid en inwoners van elkaar kunnen verwachten. Zo creëren we duidelijkheid en betrokkenheid en versterken we samen onze gemeenschap. Daarnaast draagt het bij aan beter beleid en leren we van wat beter kan. Om dit belang te onderstrepen willen we een **participatiewethouder** aanstellen, die zich bezig houdt met het maken en uitvoeren van het participatiebeleid.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Gebiedsgerichte aanpak per kern, want elke kern is anders. Op basis hiervan investeren we in leefbaarheid in de kernen.
- Eén gemeentelijk aanspreekpunt voor verenigingen en vrijwilligers.
- Investeren in verkeersveiligheid, vooral routes naar scholen en sportverenigingen.
- Participatiebeleid ontwikkelen dat kan worden gebruikt in alle lagen van onze gemeentelijke organisatie.

Hoofdstuk 2

Wonen in Bronckhorst

Wonen is voor ons het belangrijkste thema voor de toekomst van Bronckhorst. Een leefbare gemeente begint bij woningen die passen bij de mensen die hier willen blijven of juist terug willen keren. Jongeren, starters, gezinnen en senioren moeten een plek kunnen vinden. De woningcrisis raakt ook Bronckhorst – en hard. We zijn allang geen krimpregio meer. De aantrekkelijkheid van de Achterhoek zorgt voor hoge prijzen en toenemende druk.

Een passende woning voor iedereen

In Bronckhorst is nog een groot woningtekort. Jongeren en starters vinden geen plek, gezinnen kunnen niet doorstromen, en ouderen blijven noodgedwongen te lang in hun woning. Gebruik van bestaande bebouwing is onvoldoende om in de vraag te kunnen voorzien, dus wij willen naast het verminderen van leegstaande bebouwing flink **inzetten op nieuwbouw** om een passende woning voor iedereen te creëren. Wij bouwen waar de behoefte het grootst is: betaalbare woningen voor jongeren en passende huisvesting voor ouderen. Zo maken we gezinswoningen weer beschikbaar en brengen we de woningmarkt in beweging.

Ruimte in alle kernen

We willen dat iedereen een passende woning kan vinden in Bronckhorst. Niet alleen in de grote dorpen, maar in alle kernen. We realiseren **in elke kern 'een straatje erbij'**. We willen dat jongeren zich kunnen vestigen in de gemeenschap waar ze zijn opgegroeid, waar hun vrienden wonen, waar hun vereniging staat, waar ze hun leven willen opbouwen. Hierbij hebben we oog voor de **balans in de kernen** en ontwikkelen we in elke kern plannen die passen bij de schaal en de identiteit van de kern.

Jongeren

Inzetten op jongerenhuisvesting

Vooral jongeren hebben nauwelijks een kans op een betaalbare woning. De prijzen stijgen de pan uit en het aanbod sluit niet of onvoldoende aan op wat nodig is. Te vaak zien we dat jongeren onze gemeente moeten verlaten omdat er simpelweg geen woningen zijn. Als jongeren vertrekken, raakt dat het hele dorp: verenigingen vergrijzen, scholen lopen leeg en voorzieningen komen onder druk te staan. We willen de cirkel doorbreken en er voor zorgen dat jongeren in Bronckhorst een eerlijke start krijgen. Hiervoor moeten we **vol inzetten op jongerenhuisvesting**. Betaalbare woningen die passen tussen de kamer bij pa en ma thuis en een woning van 3,5 ton zijn hiervoor nodig, zowel koop als huur. De maandlasten van deze woningen mogen maximaal 900 euro per maand zijn. Hierbij moeten we ook 'outside the box' durven denken en staan we open voor creatieve en flexibele woonvormen, zoals bijvoorbeeld tiny houses.

Pilot Flex-woningen voor jongeren

We starten een gericht woonproject met **flexwoningen op gemeentelijke grond**. Deze woningen, die snel kunnen worden gebouwd, worden verhuurd aan Bronckhorster jongeren tot en met 30 jaar, zodat zij de kans krijgen om in hun eigen gemeente te blijven wonen en een toekomst op te bouwen. Met dit initiatief volgen we het voorbeeld van onze buurgemeenten, waar vergelijkbare projecten al met succes zijn gerealiseerd. Zo investeren we concreet in woningbouw voor jongeren.

Antikraak voor jongerenhuisvesting

Ook zou **antikraak** ingezet kunnen worden om jongeren (tijdelijke) woonruimte te bieden. Voor gemeentelijke leegstaande panden willen we hier een actief beleid voor maken. Als een pand langer dan een half jaar leeg staat, moet deze ingezet worden voor antikraak. Voor leegstaande panden van particuliere eigenaren is de slagkracht van de gemeente beperkt. Wij willen echter actief in gesprek gaan met deze eigenaren om dit te stimuleren.

Senioren

Realiseren van seniorenhofjes

Ook voor senioren ligt er een grote opgave. Veel ouderen zitten letterlijk vast in hun eigen huis. Ze willen wel kleiner wonen, dichterbij voorzieningen, maar het verschil in woonkosten is zo groot dat verhuizen niet realistisch is. Het beleid om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, hoe goed bedoeld ook, slaat soms door. Er mist een belangrijke woonvorm: tussen volledig zelfstandig wonen en een verpleeghuis. Wij willen daarom in meerdere kernen **seniorenhofjes** realiseren: kleine, betaalbare woongroepen waar ouderen zelfstandig kunnen wonen in woningen die passen bij de fase van hun leven. Een woonomgeving waar je zelfstandig bent, maar nooit alleen. Deze hofjes zorgen voor meer woongeluk en zijn bovendien een belangrijke sleutel tot doorstroming op de woningmarkt.

Generatie-overstijgend wonen, een oplossing voor jong en oud

Daarnaast zien we ook kansen in **generatie-overstijgend wonen**. We vertalen de identiteit van onze samenleving, waarin we naar elkaar omkijken en elkaar helpen, naar nieuwe woonvormen. Woonconcepten waarin jong en oud gezamenlijk wonen. Jongeren krijgen een betaalbare kans om de woningmarkt op te komen, en ouderen krijgen dichtbij hulp en gezelschap.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Actief inzetten op de bouw van nieuwe woningen, met de nadruk op betaalbare koop- en huurwoningen voor jongeren en starters.
- 'Een straatje erbij' in alle kernen: passend bij de schaal en identiteit van de kern.
- Opstarten pilot met flex-woningen voor jongeren: een woonproject specifiek gericht op de huisvesting van jongeren.
- Woningen realiseren voor jongeren met maandlasten niet hoger dan 900 euro.
- Realiseren van antikraak-beleid voor leegstaande gebouwen: we realiseren beleid om antikraak in gemeentelijke gebouwen toe te staan voor jongeren. Staat een gebouw langer dan een half jaar leeg, dan moet deze ingezet worden voor antikraak.
- Realiseren van seniorenhofjes, startend in de 4 grote kernen. We onderzoeken de mogelijkheden en behoeftes in andere kernen.

Hoofdstuk 3

Jongeren, de toekomst van Bronckhorst

De toekomst van Bronckhorst staat of valt met onze jongeren. Zij zijn de nieuwe generatie die straks onze dorpen draaiende houden – de jonge ondernemers die bedrijven voortzetten of nieuw leven inblazen, de vrijwilligers die de verenigingen in stand houden, en de bestuurders van morgen die het verschil gaan maken.

Jongeren moeten hier kunnen en willen wonen

Daarom zetten wij vol in op **jongerenhuisvesting**, zodat jonge mensen hier daadwerkelijk kunnen blijven. Meer hierover lees je in het voorgaande hoofdstuk. Maar alleen een huis is niet genoeg. We moeten ook zorgen dat jongeren hier **willen blijven** – dat Bronckhorst een gemeente is waar ze hun toekomst willen opbouwen. Een plek waar ruimte is om te wonen, te werken, te ontmoeten en te groeien.

Voldoende ontmoetingsplekken voor jongeren

We willen dat jongeren iets te beleven hebben in onze dorpen. Dat ze niet voor ieder avondje uit de gemeentegrens over hoeven, maar hier zelf leuke plekken vinden om elkaar te ontmoeten. Leefbaarheid gaat over meer dan stenen alleen: het gaat over samenkomen, betrokken zijn en meedoen. Daarom investeren we in **voorzieningen en activiteiten voor jongeren**: ontmoetingsplekken in dorpshuizen, sportkantines of culturele centra, maar ook buitenlocaties zoals trapveldjes en speeltuintjes. Plekken waar jongeren zichzelf kunnen zijn en onderdeel kunnen zijn van hun gemeenschap.

Opzetten van een Jeugd-evenementenfonds

We ondersteunen initiatieven vanuit jongeren om **evenementen** te organiseren. De gemeente dient zich faciliterend op te stellen en handelt vanuit kansen. Initiatiefnemers mogen niet verdwalen in een web van regels. Daarnaast willen we een **Jeugd-evenementenfonds** in het leven roepen waarbij initiatiefnemers kleine subsidies kunnen aanvragen om lokale activiteiten, evenementen of projecten te organiseren.

Goed onderwijs in Bronckhorst

Daarnaast willen we jongeren perspectief bieden. Een sterke toekomst vraagt om goed onderwijs en werk in de buurt. Jongeren moeten zich kunnen ontwikkelen, opleidingen kunnen volgen en uitzicht hebben op een baan of onderneming in hun eigen regio. Daar ligt een belangrijke taak voor de gemeente: het leggen van de verbinding tussen **onderwijs en arbeidsmarkt**. Wij willen dat scholen, bedrijven en overheid samen optrekken, zodat opleidingen goed aansluiten op de lokale economie en jongeren zien dat ze in Bronckhorst een toekomst kunnen opbouwen. We stimuleren stageplaatsen, leerwerktrajecten en initiatieven die jongeren kennis laten maken met vakmanschap, techniek, landbouw, zorg en ondernemerschap. Zo houden we talent in de regio – en zorgen we dat jonge mensen niet hoeven te vertrekken om hun dromen waar te maken.

De stem van jongeren actief betrekken in beleid

Tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat jongeren ook écht een stem hebben in onze gemeente. De keuzes die wij vandaag maken, bepalen hun toekomst. Daarom willen we **jongeren nauwer betrekken bij het lokale beleid**. In Bronckhorst kennen we het kinderparlement en de Jongeren Advies Raad – en daar zijn we trots op. We willen hun rol verder versterken. Meer ondersteuning, meer inspraak en vaker actief om advies vragen. Want jongeren weten als geen ander wat er nodig is in hun leefwereld. Door hun stem te laten horen, bouwen ze niet alleen mee aan beleid, maar ook aan hun eigen toekomst in Bronckhorst.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Ontmoetingsplekken in elke kern
- Jeugd-evenementenfonds: een laagdrempelig fonds waar jongeren of verenigingen kleine subsidies kunnen aanvragen voor lokale activiteiten of projecten.
- Verbinding onderwijs en ondernemers: jaarlijkse bijeenkomst tussen scholen, bedrijven en gemeente om stages, leerwerkplekken en banen voor jongeren te stimuleren.
- Uitbreiding Jongerenadviesraad: meer structurele betrokkenheid bij gemeentelijk beleid.

Hoofdstuk 4

Samenleving en overheid

*Wat voor overheid wil je zijn? Een overheid voor de gemeenschap, en niet andersom. De kracht van Bronckhorst zit in haar inwoners. Onze dorpen bruisen van verenigingen, vrijwilligers en betrokken inwoners die samen activiteiten en initiatieven opzetten. Dat doen ze niet omdat iemand het vraagt, maar omdat het in hun DNA zit. Deze **maatschappelijke organisatiekracht** is uniek en verdient maximale steun vanuit de gemeente.*

Dienstbare overheid, transparant en realistisch

Wat ons betreft is de gemeente Bronckhorst een **dienstbare overheid**. Lokaal Bronckhorst gelooft in de kracht van de samenleving. Wij staan voor een overheid die vertrouwen geeft en ruimte schept. Goede ideeën van inwoners moeten niet stranden in regels of bureaucratie, maar moeten juist de wind in de rug krijgen. We willen ons inzetten om de **procedures sneller en eenvoudiger** te maken. Wij kiezen voor een overheid die meedoet, meedenkt en mogelijk maakt. Een overheid die naast de inwoner staat. Een overheid is er voor de gemeenschap, en niet andersom.

Instellen initiatieven-makelaar

We willen initiatieven vanuit inwoners stimuleren en ondersteunen. Onze inwoners zitten vol energie en creativiteit; hun ideeën moeten we faciliteren, niet blokkeren. Dit doen we via een **initiatieven-makelaar** – een aanspreekpunt of contactpersoon in de ambtelijke organisatie die inwoners met initiatieven kan begeleiden richting de interne organisatie.

Toegankelijke overheid, dichtbij en duidelijk

We willen dat Bronckhorst een **toegankelijke overheid** is voor haar inwoners. We zien helaas nog te vaak dat inwoners verdwalen in een wirwar van loketten en regels. Van ambtenaar naar ambtenaar gestuurd worden, steeds opnieuw hetzelfde verhaal vertellen en uiteindelijk zonder oplossing naar huis – dat is niet de overheid die wij willen zijn. Wij kiezen voor een gemeente die toegankelijk, duidelijk en behulpzaam is. Een gemeente die inwoners niet afwijst, maar meedenkt. Niet met een houding van 'nee, tenzij', maar met een houding van 'ja, mits'. Wij staan voor een overheid die dichtbij de mensen staat, die luistert en helpt.

Vraagbaakfunctie voor inwoners

We willen een vraagbaakfunctie realiseren zodat inwoners **één aanspreekpunt** hebben die hen helpt om hun vraag op de juiste plek neer te leggen. Niet meer van de ene naar de andere ambtenaar, maar direct naar de juiste plek. Hierbij kunnen we ook een **AI-tool of chatfunctie op de website** realiseren zodat inwoners ook online gemakkelijk op de juiste plek terecht komen.

Vertrouwen in de overheid

Want alleen als de overheid dienstbaar en toegankelijk is, kan er écht **vertrouwen** groeien tussen inwoners en overheid. Zo bouwen we aan een gemeente die dichtbij is, die luistert, en samen met haar inwoners dingen oppakt. Een gemeente die de organisatiekracht van haar inwoners herkent en ondersteunt – omdat dáár de echte energie van Bronckhorst ligt.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Stimuleren van initiatieven van inwoners via de initiatieven-makelaar: we ondersteunen inwoners die met plannen komen. De initiatieven-makelaar begeleid inwoners richting de interne organisatie.
- Samenwerking met dorpsraden en verenigingen: zij zijn de spil in het lokale leven. Wij willen intensiever met hen samenwerken.
- Snellere procedures: procedures moeten eenvoudiger en sneller.
- Een open houding van de gemeente: niet alleen reageren op initiatieven, maar actief in gesprek gaan met inwoners en kansen zichtbaar maken.
- Realiseren van een vraagbaakfunctie: 1 aanspreekpunt die inwoners naar de juiste plek kan sturen.

Hoofdstuk 5

Zorg en welzijn

Zorg is een van de belangrijkste taken van de gemeente. Toch zien we dat het stelsel steeds ingewikkelder wordt. Regels stapelen zich op, professionals moeten meer verantwoorden dan zorgen en inwoners verdwalen in loketten. Den Haag schuift steeds meer taken door naar de gemeenten, zonder de financiële middelen mee te geven. Het gevolg: oplopende tekorten en steeds meer druk op de lokale zorg.

Eén aanspreekpunt in de zorg

Lokaal Bronckhorst wil een administratieve lastenverlichting, zodat de zorgprofessional haar/zijn tijd weer kan besteden aan zorgen. We willen een zorgsysteem dat duidelijk en dichtbij is. Waar mensen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd, maar **één aanspreekpunt** hebben dat meedenkt en helpt. We wachten niet tot problemen ontstaan, maar signaleren en ondersteunen vroeg.

Inzetten op preventie

We willen meer inzetten op preventie. Hiermee willen we **voorkomen** dat mensen zwaardere en duurdere zorg nodig gaan hebben. Denk hierbij aan het stimuleren van een gezonde leefstijl en leefomgeving, gezonde voeding, beweging en mentale veerkracht. De preventieve aanpak moet worden vormgegeven in samenwerking en samenhang met andere domeinen zoals sport en cultuur. We maken een **preventieplan** waarin dit uitgewerkt en meetbaar gemaakt wordt.

Samenwerking met verenigingen en welzijnsorganisaties

In Bronckhorst kennen we elkaar en zien we naar elkaar om. De sociale samenhang in onze gemeenschap is heel sterk. Die moeten we koesteren én versterken. Samenwerking met sportverenigingen en welzijnsorganisaties is hierbij cruciaal. Sportclubs, buurthuizen, scholen en bibliotheken zijn de plekken waar signalen vroeg zichtbaar worden. Door goed samen te werken, kunnen we sneller helpen en voorkomen dat kleine problemen groot worden.

Versterken van sociale teams

We willen dat inwoners niet verdwalen in een woud van regels en instanties. Daarom versterken we onze **sociale teams**. Zij moeten zichtbaar, herkenbaar en dichtbij georganiseerd zijn, met één aanspreekpunt. Deze teams werken samen met lokale verenigingen, zorgverleners, dorpsraden en vrijwilligers. Zo ontstaat een netwerk waarin iedereen elkaar kent en samenwerkt aan oplossingen die bij de situaties passen. Inwoners hoeven hun verhaal niet meer drie keer te doen – zij krijgen direct de juiste hulp, van mensen die weten wat er speelt in hun omgeving.

Concentratie van zorg

Wij geloven dat goede zorg niet altijd betekent méér zorg. Het gaat om de juiste zorg op de juiste plek. Daarbij kiezen we voor **kwaliteit en betaalbaarheid**. Het streven dat de zorgvraag leidend is, is niet langer realistisch. Om goede zorg ook in de toekomst te kunnen waarborgen, is van belang dat we ook meer aandacht hebben voor betaalbaarheid van de zorg. Daarbij hoort ook dat we reëel kijken naar wat kan. Sommige vormen van zorg zijn te complex om overal aan te kunnen bieden, zeker met het oog op ons grote buitengebied. Daarom kiezen we voor concentratie van zwaardere zorg in de grotere kernen, zodat kwaliteit en continuïteit behouden blijven. Basiszorg moet voor iedereen bereikbaar zijn, maar complexe zorg organiseren we daar waar de professionals, voorzieningen en samenwerking het sterkst zijn.

Jeugdzorg terug naar de provincie

Wij willen ons hard maken om de complexe **jeugdzorg** terug naar de provincie te doen. Gemeenten kunnen de complexe jeugdzorg financieel en inhoudelijk niet dragen. Uitvoering en verantwoordelijkheid moet weer bij de provincie komen te liggen, zij kan dit op grotere schaal organiseren en professionaliseren. Van belang is wel dat er één duidelijk aanspreekpunt blijft voor inwoners bij de gemeente, zodat de zorg niet ver weg voelt.

Realiseren van seniorenhofjes

Steeds meer mensen willen – of moeten – langer thuis blijven wonen. Dat is een mooi streven, maar het mag niet doorslaan. Het mag niet leiden tot eenzaamheid of onveiligheid. Door **seniorenhofjes** te realiseren in de kernen bieden we ouderen een plek waar ze betaalbaar en dichtbij elkaar kunnen wonen, een woning die past bij de fase van het leven waarbij ze niet meer in het grote huis hoeven te blijven, maar ook nog niet naar een verpleeghuis hoeven.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Eén aanspreekpunt voor inwoners: inwoners moeten niet verdwalen in zorgloketten of steeds hun verhaal opnieuw moeten doen. Eén aanspreekpunt verwijst inwoners naar de juiste plek.
- Inzetten op preventie, in samenwerking met andere domeinen zoals sport en cultuur.
- Samenwerking met verenigingen en welzijnsorganisaties.
- Concentratie van complexe zorg in de kernen: kwaliteit en betaalbaarheid voorop.
- Realiseren van seniorenhofjes zodat ouderen in de kernen kunnen wonen.

Hoofdstuk 6

Buitengebied en economie

Het buitengebied van Bronckhorst is een van onze grootste rijkdommen. Het landschap, de natuur, de boerderijen en de dorpen maken samen de identiteit van Bronckhorst. Dit unieke geheel koesteren we. Daarnaast kent Bronckhorst een levendige economie met een sterk MKB en veel toerisme. Het is belangrijk om deze groepen te ondersteunen en te behouden.

Nieuwe visie voor het buitengebied

Omdat het buitengebied in onze ogen zo waardevol is, vraagt het om een duidelijke visie. Die ontbreekt nog in Bronckhorst. Lokaal Bronckhorst wil de aankomende raadsperiode aan de slag met een **visie voor het buitengebied**: een visie waarin leefbaarheid, natuur, landbouw, recreatie en ondernemerschap elkaar versterken in plaats van in de weg zitten.

Gebiedsgerichte aanpak houdt de gebieden in balans

Het buitengebied moet een plek blijven waar mensen fijn kunnen wonen, werken en recreëren. Maar het moet ook ruimte bieden aan ondernemers en nieuwe ontwikkelingen. Het gaat om **balans**: ruimte waar het kan, bescherming waar het moet. Elk gebied in Bronckhorst is anders, met een eigen landschap, karakter en uitdagingen. Daarom kiezen we voor een **gebiedsgerichte aanpak**. We kijken per gebied wat nodig is om de leefbaarheid te versterken, de natuur te beschermen en economische kansen mogelijk te maken.

Toekomstbestendige en duurzame landbouw

De **landbouw** speelt een sleutelrol in het buitengebied. Voor ons betekent duurzame landbouw niet alleen 'groen', maar vooral **toekomstbestendig**: bedrijven die over 50 jaar nog steeds bestaan en passen in hun omgeving. Boeren hebben ruimte nodig om zich te ontwikkelen, te verduurzamen en mee te bewegen met de veranderingen in de sector. Wij willen hen daarbij ondersteunen, bijvoorbeeld met ruimtelijke aanpassingen die nodig zijn om nieuwe technieken mogelijk te maken. We staan open voor nieuwe vormen van landbouw, zoals kringlooplandbouw, en bieden ruimte waar dat past.

Vrijkomende agrarische bebouwing

Een belangrijk onderdeel van de toekomst van het buitengebied is omgang met vrijkomende agrarische bebouwing. Leegstand en verval tasten de kwaliteit van het buitengebied aan, daarom stimuleren we **hergebruik of sloop** waar nodig. Met regelingen zoals 'rood voor rood' creëren we ruimte voor nieuwe woningen in ruil voor het verwijderen van verouderde stallen. Via 'wandeland groen' zorgen we dat groen dat verdwijnt elders wordt toegevoegd, zodat het landschap vitaal blijft.

Toerisme en MKB

Daarnaast zijn het MKB en het toerisme cruciale pijlers van onze lokale economie. We kiezen voor toerisme dat past bij Bronckhorst en echt iets toevoegt aan onze omgeving. We staan voor kwaliteit, passend bij onze identiteit, in plaats van kwantiteit. Het MKB krijgt **ruimte om te groeien**, maar niet grenzeloos: het moet gaan om de juiste locatie. Het draait om balans.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Ontwikkelen van een heldere visie voor het buitengebied waarin landbouw, natuur, recreatie en ondernemerschap in balans samenkomen.
- Gebiedsgerichte aanpak per gebied.
- Actiever inzetten op hergebruik of sloop bij vrijkomende agrarische bebouwing om leegstand en vervallen gebouwen te voorkomen.
- Toerisme stimuleren dat past bij de identiteit van Bronckhorst.
- MKB de ruimte geven om te groeien, met duidelijke kaders, passend bij de schaal van de dorpen.

Hoofdstuk 7

Migratie en integratie

Migratie is een onderwerp dat in heel Nederland speelt, en ook in Bronckhorst merken we de gevolgen ervan. Mensen komen hier omdat ze oorlog ontvluchten, omdat ze geen veilige plek meer hebben of omdat ze, net als wij allemaal, een goed leven willen opbouwen. Dat vraagt om menselijkheid, maar ook om duidelijkheid en realisme.

Duidelijk en uitvoerbaar

Lokaal Bronckhorst staat voor een aanpak die **eerlijk en uitvoerbaar** is. We willen een gemeente die haar verantwoordelijkheid neemt, maar niet meer dan ze kan dragen. Een gemeente die opvang biedt aan wie daar recht op heeft, maar die ook duidelijk is over grenzen, capaciteit en draagvlak in onze dorpen. Als we voldoen aan de spreidingswet, willen we **geen aanvullende opvanglocaties** realiseren. Daarnaast houden we het COA aan de afspraken. De geplande opvanglocaties worden gerealiseerd voor 10 jaar, die afspraak willen we handhaven.

Eerlijk en realistisch

In Bronckhorst is gekozen voor opvang die past bij de schaal van onze gemeente. Dat betekent; **zo klein mogelijk**, dus de 80 bewoners die het COA als ondergrens hanteert. We begrijpen de zorgen van inwoners en zijn ons bewust dat 80 bewoners al best veel is. Toch moeten we ook realistisch zijn: het COA faciliteert geen opvangvormen met kleinere huizen om meer over de gemeente te verspreiden. Zulke plannen klinken aantrekkelijk, maar zijn in de praktijk niet uitvoerbaar, zowel financieel als organisatorisch. De gemeente zou dan alles zelf moeten financieren en organiseren, welke last uiteindelijk bij de inwoner terecht zal komen. Dat willen we niet. We willen inwoners geen sprookjes vertellen. Wij kiezen voor een **eerlijke en realistische benadering**: binnen de kaders die er wél zijn, maken we de best mogelijk afspraken met het COA. **Heldere afspraken en**

stevige handhaving. Zo houden we opvang beheersbaar én betrouwbaar. We beloven geen dingen die niet kunnen, maar kiezen voor haalbare oplossingen. We moeten ervoor zorgen dat de komst van de vluchtelingen zo goed mogelijk wordt vormgegeven.

Begeleiding bij integratie

Opvang alleen is niet genoeg. Voor een succesvolle toekomst moeten vluchtelingen snel en goed kunnen integreren. **Integratie** is geen eenrichtingsverkeer; het vraagt inzet van nieuwkomers én van de samenleving. Maar het vraagt ook om goede **begeleiding** vanuit de gemeente, taalonderwijs, sport, verenigingsleven en contact met leeftijdsgenoten. Juist in onze hechte gemeenschap ligt daar een kans.

Voorlichtingsloket voor verenigingen

We willen dat de jongeren actief kunnen integreren in de samenleving. We zetten daarbij een **samenwerking op tussen verenigingen** zodat nieuwkomers kennis kunnen maken met verenigingen, waar ze hun talenten kunnen benutten en in contact kunnen komen met leeftijdsgenoten. Hierbij worden verenigingen ondersteund vanuit de gemeente.

Integratie en verbinding

De veiligheid en leefbaarheid van onze kernen staat altijd voorop. De gemeente moet inwoners **actief blijven informeren** en zorgen serieus nemen. Het is belangrijk om de omgeving actief te blijven betrekken. Lokaal Bronckhorst staat voor warmte in plaats van polarisatie. Migratie en integratie gaan voor ons over **samenleven**: elkaar kennen, elkaar begrijpen en elkaar respectvol behandelen. Als dat lukt, versterken nieuwkomers de samenleving in plaats van haar te belasten.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Niet meer dan nodig: als we voldoen aan de spreidingswet, willen we geen aanvullende opvanglocaties realiseren
- Afspraak is afspraak: de opvanglocaties worden gerealiseerd voor een periode van 10 jaar, hier houden we het COA aan.
- Inzetten op heldere afspraken en handhaving met het COA om de opvang beheersbaar te houden.
- Begeleiding bij integratie vanuit de gemeente om integratie te bespoedigen.
- Voorlichtingsloket voor verenigingen: om integratie te verbeteren zetten we in op samenwerking met verenigingen zodat vluchtelingen hun talenten kunnen benutten en leeftijdsgenoten kunnen ontmoeten.

Hoofdstuk 8

Duurzaamheid en energie

Duurzaamheid en energie zijn thema's die iedereen raken. We willen onze aarde en onze omgeving doorgeven aan volgende generaties, maar dat moeten we wel doen op een manier die past bij Bronckhorst, in evenwicht met onze dorpen en het landschap. In Bronckhorst doen we het samen. Door inwoners te betrekken, slimme keuzes te maken en open te staan voor innovatie, bouwen we stap voor stap aan een groene én realistische toekomst.

Participatie bij duurzame ontwikkelingen

De energietransitie kunnen we niet van bovenaf organiseren. Die lukt alleen als we het samen met onze inwoners doen. In Bronckhorst geloven we dat grote ambities haalbaar worden wanneer mensen vanaf het begin kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen. Daarom staat **participatie** bij ons centraal: duurzame keuzes maken we nooit over onze dorpen, maar altijd mét onze dorpen. Plannen voor duurzame ontwikkelingen worden onderdeel van het te realiseren **participatiebeleid**. We zoeken daarbij de samenwerking op met de lokale **energiecoöperaties**. Deze coöperaties moeten we actief ondersteunen, zodat inwoners zelf kunnen meeprofiteren. We zijn voorstander van **buurtgebonden opwek**, daar opwekken waar het gebruikt wordt.

Ondersteuning vanuit de gemeente

We ondersteunen inwoners en verenigingen die hun huis of gebouwen willen **verduurzamen**. We hebben verschillende regelingen om inwoners te kunnen ondersteunen. Deze brengen we actief onder de aandacht.

Slimme en snelle stappen naar verduurzaming

We zetten in op slimme stappen die snel effect hebben, zoals **isolatie**, **energiebesparing en zon op dak**. Dit zijn maatregelen die betaalbaar en haalbaar zijn, en waarmee we grote winst boeken op korte termijn. We ondersteunen inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Zo houden we de energietransitie realistisch én toegankelijk voor iedereen.

Denken in nieuwe oplossingen

Tegelijkertijd durven we vooruit te kijken. Lokaal Bronckhorst staat open voor **innovatieve en nieuwe technieken**. We sluiten de deur niet voor oplossingen die Bronckhorst verder kunnen helpen, zoals een Small Modular Reactor (SMR) of een biogasinstallatie die lokale reststromen benut. We willen kansen onderzoeken, feiten wegen en keuzes maken op basis van wat haalbaar, betaalbaar en toekomstbestendig is voor onze gemeente. We willen in de aankomende periode minimaal 1 **pilotproject** opzetten waarbij gebruik wordt gemaakt van innovatieve oplossingen zoals een buurtbatterij of waterstofopslag.

Wind als laatste optie

Grote windmolens komen wat ons betreft pas als allerlaatste aan bod. Het is voor ons het sluitstuk van de energietransitie. Eerst moeten **alle andere mogelijkheden benut** worden – besparen, isoleren, zon op dak, innovatie en opslag – en pas wanneer dat onvoldoende blijkt, kijken we opnieuw naar windenergie. Niet omdat we zo hard tegen zijn, maar omdat we zorgvuldig willen omgaan met ons landschap, onze leefomgeving en de draagkracht van onze inwoners. Kleine windmolens kunnen wat ons betreft wel een goede oplossing zijn voor lokale energieopwekking.

Onze ideeën voor Bronckhorst

- Participatiebeleid waarbij inwoners standaard worden betrokken bij elke grote duurzame ontwikkeling, zodat plannen draagvlak hebben en echt passen bij de omgeving.
- Inzetten op isolatie, energiebesparing en zon op dak.
- Ondersteuning voor inwoners en verenigingen die hun gebouwen willen verduurzamen, met eenvoudige regelingen en duidelijke begeleiding.
- Onderzoek naar innovatieve manieren van energieopwekking zoals de inzet van een SMR
- Pilotprojecten voor innovatieve oplossingen, zoals buurtbatterijen of waterstofopslag.

De essentie van ons verhaal

Lokaal Bronckhorst kiest voor een realistische visie voor de toekomst van Bronckhorst. We vertellen het eerlijke verhaal aan onze inwoners en zullen geen sprookjes beloven. We zijn constant in gesprek met inwoners en bekijken de situatie ter plekke. Want politiek voeren doe je niet door jezelf op te sluiten in het gemeentehuis, maar dat doe je door inwoners te spreken en te zien wat er speelt.

Bronckhorst bestaat uit 44 unieke kernen, elk met een eigen karakter. Die eigenheid koesteren we. Daarom kiezen we voor een gebiedsgerichte aanpak: we kijken per kern of gebied wat nodig is om op zijn best te zijn. Deze aanpak voeren we door op alle domeinen, zo investeren we gericht in leefbaarheid, wonen en voorzieningen.

We zorgen voor passende woningen in alle kernen, met speciale aandacht voor jongeren en senioren om de doorstroming op gang te krijgen. Investeren in jongerenhuisvesting is belangrijk om de jongeren hier een toekomst te kunnen bieden, daarom zetten we in op betaalbare woningen, pilots met flex-woningen en antikraak beleid voor leegstaande gebouwen. Ook senioren moeten een passende woning kunnen hebben, daarom willen we een nieuwe woonvorm introduceren tussen het volledig zelfstandig wonen en naar een verpleeghuis verhuizen, de seniorenhofjes. Maar alleen huizen bouwen is niet genoeg, we zorgen er ook voor dat jongeren hier willen blijven wonen door te investeren in leefbaarheid, met voorzieningen, ontmoetingsplekken en voldoende activiteiten voor jongeren, gestimuleerd door het Jeugd-evenementenfonds.

We staan voor een dienstbare en toegankelijke overheid, die stimuleert, ondersteunt en dichtbij inwoners staat. In de zorg betekent dat: duidelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid. Inwoners moeten niet verdwalen in loketten, maar er komt één centraal aanspreekpunt. We kijken realistisch naar wat mogelijk is en organiseren zorg daar waar kwaliteit gegarandeerd is. Complexe zorg zal worden gecentraliseerd in de kernen om de kosten in bedwang te houden zodat het niet ten koste gaat van de kwaliteit van de zorg.

Ook voor het buitengebied ontwikkelen we een heldere visie, met respect voor landschap, natuur, landbouw, recreatie en ondernemerschap. Elk gebied krijgt een aanpak die past bij zijn unieke kenmerken. Voor de energietransitie kiezen we voor praktische en haalbare stappen zoals isolatie, energiebesparing en zon op dak. Ook willen we onderzoeken welke innovatieve oplossingen er in Bronckhorst nodig zijn.

Samen bouwen we aan een toekomstbestendig, leefbaar en betrokken Bronckhorst.